

Levert de aanpak van Vitaal Vechtdal nu aantoonbare gezondheidswinst op? Bijvoorbeeld als het gaat om bewegen, roken, alcoholgebruik, gezonde voeding, ontspanning en ontmoeting? Habets: 'We willen weten dat we het over vijf jaar beter doen dan elders. Voor wetenschappelijk onderzoek is geen budget, maar we gaan wel kijken naar trendcijfers die de GGD ons op deze gezondheidsmaten kan bieden.' Voor ziekenhuisbestuurder Janssen hangt er ook wel wat van af. 'Wij zijn bezig met nieuwbouw en ons ziekenhuis wordt een kwart kleiner', zegt hij, 'terwijl de patiënten er nu al niet in passen. We sorteren dus voor op de ontwikkelingen. Maar we faciliteren die ook, bijvoorbeeld door het klinisch lab te verkopen aan de huisartsen. Zodat meer interactie ontstaat tussen de medisch specialist en de huisarts en als het goed is meer de nadruk op de eerste lijn komt te liggen.'

Hebben de geïnterviewden nog tips voor andere regio's die een soortgelijke ontwikkeling als Vitaal Vechtdal in gang willen zetten? 'Oogkleppen afdoen', zegt ziekenhuisbestuurder Janssen. 'En neem als gemeenten het initiatief, want dat kan een katalyserende werking hebben.' Wethouder Janssen: 'Durf te experimenteren, en wees niet bang om dingen te laten mislukken.' Vrieling: 'Besef dat het niet eenvoudig is. Je moet volhouden.' Wethouder Scheele: 'Precies, stug volhouden met het goede verhaal, ook richting de zorgverzekeraars.' Habets heeft ten slotte een boodschap voor de gemeenteraad: 'Zoek verbinding en besef dat gezond blijven los staat van partijpolitiek.'

Frank van Wijck

Partners in Vitaal Vechtdal:
gemeente Ommen
gemeente Hardenberg
ONVZ Zorgverzekeraar
Alfa-college (mbo)
huisartsenorganisatie Medrie
Saxenburgh Groep (ziekenhuiszorg en ouderenzorg)
Zilveren Kruis
Vrieling Adviesgroep
Carinova (thuiszorg)

- Oogkleppen af: kies voor een brede maatschappelijke blik op gezondheid
- Neem als gemeente het initiatief, begin klein en durf te experimenteren
- Zoek verbinding en houd vol!

Kim Putters – Column

Een vernieuwd sociaal contract

Een integrale aanpak, verkokering doorbreken en meer ruimte voor maatwerk door professionals. Er is vast geen gemeente die deze ambities niet koestert voor het sociaal domein. Mooie initiatieven brengen burgers, professionals en de gemeente al dichterbij elkaar. Maar echt innoveren in denken en doen vraagt om meer, namelijk experimenteren, evalueren en van elkaar leren. En slim gebruikmaken van kennis.

Om de decentralisatiedoelen te realiseren is een vernieuwd sociaal contract nodig; een eigentijds samenspel tussen overheid, maatschappelijke organisaties en burgers in de veranderende verzorgingsstaat. Het filosofische begrip 'contract' verwijst naar burgers die in ruil voor bescherming macht afstaan aan de overheid. In een sociaal contract vindt ook een 'uitruil' plaats, namelijk van rechten, plichten en verantwoordelijkheden om welbevinden en gezondheid veilig te stellen. De laatste jaren is vooral gecommuniceerd wat burgers zelf moeten doen. Toch heeft de overheid wel degelijk een rol. Het eerste punt van het vernieuwde sociaal contract gaat daarover: het verduidelijken van risicodeling en solidariteit die inwoners van hun gemeente mogen verwachten. Omdat inclusie het doel is, hebben we een bredere blik op gezondheid nodig, inclusief omgevingsfactoren en hulpbronnen. Die moeten dus ook in de keukentafelgesprekken ter sprake komen.

Nu gemeenten van 'transitie naar transformatie' gaan, is het extra van belang te weten wat goed 'rendeert' in het sociaal domein. Om samen uit te zoeken wat wel en niet werkt om burgers te activeren. Het gaat niet alleen om kennis en informatie over beschikbare zorg en de kwaliteit daarvan. Cruciaal is vooral een lerende uitvoeringspraktijk, met een continue dialoog tussen beleid en praktijk. Onderzoeks- en kennisinstellingen kunnen de goede en slechte praktijken in kaart brengen, inclusief wat burgers daarvan vinden.

De gemeenten zijn *in the lead* in de vormgeving van hun relatie met de burgers. De lokale agenda daarvoor kan in deze raadsperiode alleen maar ambitieus zijn. Maar er is wel degelijk ook een duidelijke opdracht voor de landelijke overheid en de landelijke kennisorganisaties, namelijk zorgen voor een goede kennisinfrastructuur die echte vernieuwing mogelijk maakt. Zodat er – zoals terecht een van de doelen van de decentralisaties luidt – meer innovatieve en onorthodoxe werkwijzen ontstaan, waarmee alle burgers daadwerkelijk geholpen zijn.

Prof. dr. Kim Putters is directeur van het Sociaal en Cultureel Planbureau. Deze column is gebaseerd op zijn essay 'Een lokaal sociaal contract. Voorwaarden voor een inclusieve samenleving', dat nieuwe lokale besturen en gemeenteraden een agenda aanreikt voor het sociaal domein. Het is te vinden op www.scp.nl.